

29 maja 2019 r.

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE OSZCZERCZEGO ARTYKUŁU W GAZECIE THE SUNDAY TIMES NA TEMAT FUNDACJI OTWARTY DIALOG

W dniu 21 kwietnia 2019 r. w szkockim wydaniu gazety „The Sunday Times”, pod różnymi tytułami, ukazał się artykuł autorstwa Carlosa Alby i Jordana Ryana.¹

Artykuł wywołał duże zainteresowanie wśród polskich mediów prorządowych, zarówno prywatnych (Do Rzeczy, wPolityce.pl, niezależna.pl, Sieci itp.), jak i państwowych (Polskie Radio i TVP, w tym relacje w głównym wydaniu „Wiadomości” kilkakrotnie w ciągu tygodnia po ukazaniu się publikacji). Temat ten stał się tematem tygodnia w wiadomościach, był promowany przez media państwowe i wykorzystywany jako „wiadomość zastępcza”, pozwalająca unikać poruszania tematów niewygodnych dla partii rządzącej, takich jak trwające protesty nauczycieli, a także jako narzędzie do atakowania proeuropejskiej opozycji,² a nawet Komisji Europejskiej.³

Narracje wykorzystane do przedstawienia tematu różniły się w poszczególnych publikacjach, lecz wśród prawicowych mediów dominowało twierdzenie, że „The Sunday Times” ujawnił „przestępczą działalność ODF” i tym samym udowodnił, iż oskarżenia i kampania rządu PiS przeciwko nam są uzasadnione. Niewiele publikacji przyznało, że nie ma żadnych dowodów, a jedynie oskarżenia, ani że nie zostały one sformułowane przez ST, lecz pochodzą z tzw. raportu parlamentu mołdawskiego⁴ (polecamy nasze opracowanie raportu⁵). Żadne z mediów nie wspomniało, że autorzy artykułu nie są w ogóle dziennikarzami ST, lecz jest to właściciel agencji PR i były pracownik portali pro-brexitowych.

Już w 2018 roku niezależne media w Mołdawii⁶, a następnie zastępca asystenta sekretarza Departamentu Stanu USA George'a Kenta⁷ uznały śledztwo w sprawie Fundacji Otwarty Dialog za „formę nacisku politycznego, zainicjowaną przez mołdawskiego oligarchę Vlada Plahotniuca”.⁸

¹ <https://www.thetimes.co.uk/edition/scotland/an-edinburgh-flat-a-human-rights-activist-and-the-oligarchs-dirty-money-vzs9htpnt>, <https://www.thetimes.co.uk/edition/scotland/scots-firms-in-26m-laundering-link-to-putin-p9zsjghsn>, <https://www.thetimes.co.uk/edition/news/british-firms-linked-to-dirty-money-used-against-putin-opponents-z7szczkxtz>, a także w druku pod tytułem „British firms 'linked to dirty money used against Putin opponents'” („Brytyjskie firmy powiązane z brudnymi pieniędzmi używanymi przeciwko oponentom Putina”).

² <https://wiadomosci.tvp.pl/42358226/zwiazki-opozycji-z-fundacja-otwarty-dialog>

³ https://twitter.com/r_czarnecki/status/112023355509039104

⁴ <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=BL60U7TezNI%3d&tabid=86&mid=488&language=ro-RO>

⁵ <https://odfoundation.eu/a/9025,parlament-moldawski-stal-sie-narzedziem-przesladowan-politycznych-wobec-fundacji-otwarty-dialog>

⁶ <https://odfoundation.eu/a/9230,rachunki-w-sprawie-kozlovskiej-pekaja-w-szwach-w-raporcie-parlamentu-znalazly-sie-slady-shora>

⁷ <https://odfoundation.eu/a/9231,sledtvo-wokol-fundacji-otwarty-dialog-to-forma-politycznego-nacisku-wywiad-udzielony-newsmaker-nm-przez-doradce-sekretarza-stanu-usa-george-a-kenta>

⁸ <https://odfoundation.eu/a/9229,parlament-opublikowal-tajny-raport-dotyczacy-sprawy-kozlovskiej-co-maja-z-tym-wspolnego-kazachscy-blogerzy-i-media-kontrolowane-przez-demokratow>

Poważne wątpliwości co do wiarygodności źródła zarzutów, jak również autorów, zostały podniesione przez Tima Judah'a z tygodnika „*The Economist*” bezpośrednio po ukazaniu się publikacji.⁹ W Polsce zostały one poruszone jedynie przez niezależne media, które zwróciły uwagę na temat dopiero po medialnym szaleństwie, sztucznie wywołanym przez prorządowe środki masowego przekazu. Najbardziej szczegółowa praca śledcza została opublikowana przez Onet.pl,¹⁰ obnażając niską wiarygodność źródeł (które – jak na ironię – około dwa miesiące wcześniej zostały odrzucone przez polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych¹¹, a polski ambasador żądał, aby nie wykorzystywać Polski¹² w sprawach wewnętrznych Mołdawii) oraz wątpliwe profile autorów. W artykule zauważono również, że tekst w „*The Sunday Times*” „nie zawiera żadnych nowych informacji” oraz że, poza faktem, iż opiera się on na mołdawskim raporcie, „odtwarza informacje z publikacji „*Brudna kasa na polski Majdan*” tygodnika „*Sieci*” z sierpnia 2018 r”.

Ta sama kwestia została później przeanalizowana przez znanego amerykańskiego dziennikarza Michaela Weissa w jego śledztwie dotyczącym populistycznej propagandy,¹³ opublikowanym w „*Daily Beast*”: „*W minioną Wielkanoc szkockie wydanie „The Sunday Times” opublikowało artykuł na temat raportu wydanego przez mołdawski parlament, w którym zarzuca się Fundacji Otwarty Dialog, warszawskiej organizacji pozarządowej zajmującej się promowaniem demokracji w Europie Wschodniej i Azji Środkowej, że brała „brudne pieniądze” i zagroziła integralności państwa mołdawskiego.*

Pojawił się jednak problem – lub powinien być się pojawić.

Ta właśnie historia pojawiła się już w „Sieci”, polskim prawicowym tygodniku mocno popierającym Prawo i Sprawiedliwość Jarosława Kaczyńskiego. A w artykule „The Sunday Times” notki o autorach nie wskazywały dziennikarzy, lecz dwóch brytyjskich lobbystów.

Wówczas czołowe mass media prorządowe w Polsce, m.in. „Gazeta Polska” i „TV Republika”, wykorzystały fakt, że ta historia była już na tyle rozbudowana, że oddano na nią dużą kolumnę w znanej brytyjskiej gazecie, aby wyrzucić nacisk w celu zawieszenia tej kłopotliwej organizacji pozarządowej.

Innymi słowy, Prawo i Sprawiedliwość udało się za granicę, aby załatwić sprawę z własnego podwórka”.

Pomimo tych poważnych i oczywistych problemów związanych z publikacją w „*The Sunday Times*”, została ona wykorzystana publicznie jako argument przez najwyższych urzędników rządowych i partyjnych.

Beata Mazurek, wicemarszałek Sejmu, oświadczyła podczas specjalnej konferencji prasowej: „*Wiemy o tym, jakie informacje podał brytyjski dziennik w sprawie Lyudmyly Kozlovskiej. Politycy Platformy Obywatelskiej powinni odpowiedzieć na pytania dotyczące relacji z Fundacją Otwarty Dialog. Liczę, że wystarczy im na to odwagi*”.¹⁴

⁹ <https://twitter.com/timjudah1/status/1120006769470791680>

¹⁰ <https://odfoundation.eu/a/9225,autorzy-artykulu-sunday-times-atakujacego-polska-fundacje-to-szef-agencji-pr-i-pracownik-portali-na-rzecz-brexitu>

¹¹ <https://odfoundation.eu/a/9121,msz-nie-wspolpracowalo-ze-strukturami-moldawskimi-w-sprawie-odf-resort-odpowiada-na-wniosek-fundacji>

¹² http://newsmaker.md/rus/novosti/povorot-v-dele-kozlovskoy-polsha-potrebovala-ne-vtyagivat-ee-v-predvybornuyu-kampa-40509?fbclid=IwAR1atrPBazpWC8b2bLWd1ZNR0XLmI53TI81N_W7-jV_Em4onQwwaUy8CnLE

¹³ <https://www.thedailybeast.com/heres-how-the-russia-friendly-far-right-demagogues-of-europe-buy-and-bury-the-press>

¹⁴ <https://wiadomosci.wp.pl/pis-pyta-po-o-powiazania-z-kontrowersyjna-fundacja-otwarty-dialog-6373781862774913a>

Były minister spraw zagranicznych Witold Waszczykowski stwierdził, że „działania przeciwko demokratycznym państwom powinny być karane, a fundacja Otwarty Dialog Ludmyły Kozłowskiej i Bartosza Kramka zawieszona”.¹⁵ Państwowe Polskie Radio, z którym rozmawiał minister, opisało jego komentarz jako związany z „informacją brytyjskiego dziennika *The Sunday Times* o antypaństwowej działalności fundacji”.

Minister spraw wewnętrznych Joachim Brudziński zamieścił wulgarny i niekulturalny tweet: „Hej, hej, obrońcy „europejsko-kazachskich” cwaniaczków od „wyłączenia rządu”, wiecie już, że jesteście полёзныи идиотом [użyteczny idiota]? Wiecie, że grudniowy „cud zmartwychwstania” pana D. i świeczki z Rossmanna to wszystko za praną, brudną kasę? Lusia i jej tolerancyjny mąż raczej Nobla nie dostaną”.¹⁶

Poseł do Parlamentu Europejskiego z ramienia PiS Jacek Saryusz-Wolski stwierdził: „Źródła finansowania są nie tylko mołdawsko-kazachstańskie, ale już wcześniej mówiono o finansowaniu fundacji przez oligarchów związanych z Kreml. Teraz tę informację potwierdzają brytyjskie media”.¹⁷

Poseł i były wiceminister sprawiedliwości Patryk Jaki wykorzystał ten artykuł, aby zaatakować swoją przeciwniczkę w wyborach europejskich, europosłankę Platformy Obywatelskiej Różę Thun: „I okazuje się, że moja główna kontrkandydatka w tych wyborach, Róża Thun, wielokrotnie broniła właśnie tej fundacji, która – jak piszą brytyjskie media – jest rosyjską agenturą”.¹⁸

Poseł do PE z ramienia PiS Ryszard Czarnecki bezpośrednio zaatakował pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej Fransa Timmermansa, mówiąc: „*The Times*, i wszystko jasne... Miłej lektury, Panie Komisarzu Timmermans – najlepiej wychodzi Pan na zdjęciach z Ludmyłą K.”¹⁹

Oprócz licznych wywiadów i konferencji prasowych, władze PiS posunęły się nawet do włączenia tej kwestii do prac dwóch komisji parlamentarnych: Komisji do Spraw Unii Europejskiej²⁰ i Komisji Służb Specjalnych,²¹ powołując się na „nowe informacje z *The Sunday Times*” i cytując tzw. raport parlamentu mołdawskiego, jednocześnie nie przekazując tekstu raportu żadnemu z członków komisji. Posłowie opozycji Marcin Świąćicki i Agnieszka Pomaska ostro skrytykowali²² sposób postępowania w tej sprawie przez komisje, w tym dodawanie tej kwestii do porządku obrad w ostatniej chwili oraz brak odpowiedniego czasu dla opozycji na zgłoszenie zastrzeżeń.

Fundacja Otwarty Dialog to organizacja pozarządowa wspierająca demokrację i rządy prawa, stojąca obecnie w opozycji do rządzącej partii Prawo i Sprawiedliwość, która łamie te zasady. Haniebne jest zatem, że partia otrzymała narzędzie do dalszego prześladowania naszej organizacji i uzasadniania swoich wcześniejszych działań przeciwko ODF²³ i praworządności w Polsce (np. bezprawne wydalenie

¹⁵ <https://polskieradio24.pl/5/1222/Artykul/2299159,Witold-Waszczykowski-o-fundacji-Otwarty-Dialog-powinna-zostac-zawieszona>

¹⁶ <https://twitter.com/jbrudzinski/status/1120385231717064704>

¹⁷ <https://wiadomosci.wp.pl/saryusz-wolski-ostrzegalem-europoslow-przed-fundacja-otwarty-dialog-6373770105554561a>

¹⁸ <https://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/596431,fundacja-otwarty-dialog-ludmyla-kozlowska-roza-thun-patryk-jaki.html>

¹⁹ https://twitter.com/r_czarnecki/status/1120233555509039104

²⁰ <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/wiceszef-msz-aktywnosc-fundacji-otwarty-dialog-wpisuje-sie-w-rosyjskie-dzialania/pq9I73q>

²¹ <https://niezalezna.pl/269094-szef-abw-zeznawal-przed-komisja-o-fundacji-otwarty-dialog-bo-pojawily-sie-nowe-informacje>

²² <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/biuletyn.xsp?documentId=F2C0CF3B97DA1D6EC12583F3004A22AA>

²³ <https://en.odfoundation.eu/a/9096,law-and-justice-s-campaign-against-the-open-dialogue-foundation>

z kraju²⁴ prezes ODF Lyudmyly Kozlovskiej, krytykowane przez wielu posłów do Parlamentu Europejskiego,²⁵ w petycji²⁶ zainicjowanej przez byłego prezydenta Lecha Wałęsę i liczne media).²⁷

Zachęcamy wszystkich do zapoznania się z niezależnymi źródłami relacjonującymi tę sprawę, m.in. ze wspomnianym artykułem w Onet.pl,²⁸ streszczeniem wydarzeń²⁹, napisanym przez Przewodniczącego Rady ODF Bartosza Kramka dla „Gazety Wyborczej”, a także z niezależnymi raportami o samej mołdawskiej komisji parlamentarnej (np. Open Democracy³⁰ lub Moldova.org³¹ w języku angielskim, czy NewsMaker³², JurnalTV³³ i TV8³⁴ w języku rumuńskim i rosyjskim).

Obecnie Fundacja rozważa podjęcie kroków prawnych przeciwko autorom i The Sunday Times, które haniebnie pozwoliły się wykorzystać na rzecz reżimu Mołdawii i Polski.

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Marcin Mycielski, Dyrektor ds. Public Affairs
martin.mycielski@odfoundation.eu

²⁴ <https://odfoundation.eu/a/9009.chronologia-sprawy-lyudmyly-kozlovskiej-aktualizowane>

²⁵ <https://www.sophieintveld.eu/letter-to-the-commission-on-the-use-of-the-sis-in-the-case-of-ms-kozlovska/>

²⁶ <https://www.change.org/p/politicians-and-governments-of-eu-member-states-bringerback-to-the-eu>

²⁷ https://www.washingtonpost.com/gdpr-consent/?destination=%2fnews%2fdemocracy-post%2fwp%2f2018%2f08%2f17%2fthe-polish-government-expels-a-critic-and-sets-an-ominous-precedent-for-the-european-union%2f%3futm_term%3d.6c595a8d3f65&utm_term=.e3f50c481901

²⁸ <https://odfoundation.eu/a/9225.autorzy-artykulu-sunday-times-atakujacego-polska-fundacje-to-szef-agencji-pr-i-pracownik-portali-na-rzecz-brexitu>

²⁹ <https://odfoundation.eu/a/9234.bartosz-kramek-dla-gazety-wyborczej-pis-moldawia-wspolna-sprawa>

³⁰ <https://www.opendemocracy.net/en/odr/in-pre-election-move-moldova-takes-aim-at-pro-european-ngo/>

³¹ <https://www.moldova.org/en/outline-open-dialog-scandal-pas-dtpp-gunsight-moldovan-parliament/>

³² <http://newsmaker.md/rus/novosti/diversiya-izmena-rodine-shpionazh-v-chem-obvinyaet-moldavskuyu-oppozitsiyu-komissi-40146>

³³ <http://www.jurnal.md/ro/news/09378b14dc01db65/presedinta-open-dialog-apel-catre-societatea-rm-aparati-opozitia-si-valorile-democratice-regimul-plahotniuc-e-in-agonie.html>

³⁴ <http://tv8.md/2018/11/16/video-interviu-cu-lyudmyla-kozlovska-presedinta-fundatiei-open-dialog-comenteaza-acuzatiile-care-i-se-aduc-in-raportul-comisiei-parlamentare/>